

og saa tror jeg, at Statsskolen har den Fordel fremfor Friskolen, at Statsskolen staa mere frit og uafhængig lige over for en saadan ensidig Retning, som netop, naar der vækkes Interesse for Skolen hos Befolkningen, kan gjøre sig gjældende, inden Lærerne og Ansættelserne rigtig klarer. Jeg tror saaledes ikke, at Friskolen staa friere end Statsskolen; men hvad der gjør, at jeg for min Part nærer Betænkelse ved, at Staten alt for meget understøtter Friskolen, er dette, at Staten ikke kan understøtte alle mulige Skoler. Dersom der i et Sogn opstaa flere forskellige Skoler, og Staten paa denne Maade gennem Skolepengene skal understøtte dem alle, saa bliver Følgen deraf den, at ingen af dem faar nogen ordentlig Understøttelse, at der opstaa en hel Del Smaaskoler, som, fordi de ikke kunne bringe Lærerne et ordentligt Livserhverv og ikke kunne staa rigtig udrustede med de Apparater, som høre dertil, føre en sygnende Tilværelse. Derfor kan jeg for min Part ikke staa paa dette Friskolestandpunkt, jeg staa paa den offentlige Kommunales Standpunkt. Jeg kan for min Part godt gaa ind paa, at Friskolen beholder al mulig Frihed til at udvilde sig, og jeg tror endog, det vil være gavnligt, og dersom Friskolen eller den private Skole bibringer en større og bedre Undervisning, end der kan gives i Almueskolerne, dersom f. Ex. Friskolerne blive en Slags høiere Realskoler, saa har jeg for min Part ikke Noget imod, at saadanne Friskoler kunne understøttes af Staten, og det er jo ogsaa nævnt her i det foreliggende Forslag. Derimod tror jeg ikke, det vilde være gavnligt, saa snart der opstaa en eller anden lille Friskole i et eller andet Sogn, og Forældrene faae Lykt til at sætte deres Børn i denne Skole, at de da skulle kunne kræve Understøttelse dertil af Kommunkassen. Jeg er bange for, at det, som sagt, vil føre med sig, at der opstaa en Mængde Smaaskoler, som føre en sygnende Tilværelse. Jeg staa altsaa paa det samme Standpunkt som det foreliggende Lovforslag.

Jeg vender mig nu til Enkelthederne i dette Lovforslag. Der er en Bestemmelse dert, som jeg betragter som særdeles heldig, og selv om vi ikke fik Andet gennemført af Lovforslaget end dette, tror jeg, der vilde være gjort meget godt derved. Det er Bestemmelsen om Forskoler, hvori der undervises Børn, indtil de have naaet en Alder af 9 Aar. Det, som er en Mislighed ved vor nuværende Almueskole, er den Omstændighed, at der er for mange Børn samlede i Klassen, og at disse Børn, da der kun er to Klasser, staa paa et altfor forskjelligt Udviklingsstrin. I nederste Klasse er der Børn i en Alder fra 6 til 10 a 11 Aar, og i den øverste Klasse er der Børn i en Alder fra 9—14 Aar. Disse Børn staa altsaa paa et meget forskjelligt Udviklingsstrin, og da det tilmed kan være et An-

tal af 50 Børn i Skolen, saa gjør denne Omstændighed det overordentlig vanskeligt for Læreren fuldt ud at bestjæftige disse Børn. Det er ogsaa en Mislighed, at det er den samme Lærer, der baade skal undervise de smaa Børn og lære dem at stave, og tillige de Børn, der ere komne videre frem i Udvikling. Efter min Overbevisning, og jeg kan sige efter min Erfaring, er der stor Forskjel paa at undervise smaa Børn, der skulle have de allerførste Begyndelsesgrunde, og at undervise dem, der ere komne længere frem i aandelig Udvikling. Det er, som om Læreren den ene Dag skal være en Personlighed og den anden Dag skal være en anden. Der raades Bod paa disse Misligheder derved, at der oprettes Forskoler, som optage Børnene indtil det niende Aar. Derved kan der blive færre Børn i den offentlige Kommunales Klasser, og disse Børn staa paa et mere ensartet Standpunkt. Dernæst er der den store Fordel, at i Forskolen kan Kvinder komme til at undervise Børnene. Det, hvorom det gjælder, for at kunne undervise i Forskolen, for at kunne undervise smaa Børn, er, ikke at have de mange Kundskaber, men det at have Kjærlighed til Børnene og den deraf følgende Forstaaelse af Barne naturen, og jeg tror, at de vilde alle sammen, mine Herre, være enige med mig om, at Kvinden har større Kjærlighed til Børn end vi Mænd, at hun har større Kjærlighed til de smaa Børn og derfor ogsaa har en bedre Forstaaelse af Barne naturen, og hun kan derfor ogsaa forventes at have større Taalmodighed og Udholdenhed; der hører jo stor Taalmodighed til at undervise smaa Børn. Derfor tror jeg, at det vilde være særdeles gavnligt, om vi kunde faae Forskoler rundt omkring i Landet; selv om man ikke fik Andet gennemført end dette, vilde det dog være meget, og det vilde bidrage til at løfte det offentlige Skolevesen. — Dernæst lægger jeg naturligtvis ogsaa stor Vægt paa, at der i dette Lovforslag er foreslaaet, at Lærerne skulle lønnes bedre. Der er mange Steder i Landet, hvor Lærerne lønnes ligesom uanstændig, og det vilde være gavnligt, dersom der kunde ske en Forandring deri. De Mænd, som Forældrene betro deres Børn, bør være lønede saaledes, at de kunne forrette deres Gjerning uden at trykkes af Næringsforger, saaledes at de, naar de leve tarvelig og sparsommelig, kunne komme ud af det, saa at de ikke bestandig skal lide under Tryk af, at de den ene Dag ikke vide, hvorfra de den næste Dag skulle faae Jøden. — Dernæst er der ogsaa en Bestemmelse, som jeg vil fremhæve, det er den, der staa i § 39, at Kommunerne ere forpligtede til at forsyne fattige Børn med Skolebøger og Skrivemateriale uden Bederlag og uden at kræve samme tilbage. Her er viist hen i en Retning, hvori jeg kunde ønske, at man gik langt videre. Man vil understøtte Forældrene, saa at de kunne faae Bøger og Skrivematerialer til deres Børn uden Betaling, jeg kunde ønske, at man gik videre